سیکۆلاریزم و چەند سەرنجێک-1-..
شەماڵ بارەوانی

بەشی یەکەم

سیکۆلاریزم: ئەو چەمکەی زۆر شێوێندراوەو درۆی زۆری بەدەمەوە کراوە و ناحەقی زۆری لەبارەوە کراوەو زۆر بێ بەزەییانە و چەواشەکارانە، بە دێوەزمەو دڕندەو نابووت کراوە، بەتایبەتی لای فەندەمەنالیست و ئیسلامگەراکان، هاتوون جا یان، نەزانانە و بێ ئەوەی لەسیکۆلاریزم حاڵی بووبن، یان، چەواشەکارانە و، فێڵبازانە و بەمەبەست و ئەنقەست، ئەو کارە ناشارستانییەتە دەکەن، سیکۆلاریزمیان بە ئیلحاد و کۆمۆنیست بوون و دژایەتی کردنی ئایین و وەکو دڕندەیەک پێناسەکردووە! حەساسێتیان لای خەڵکێکی مێگەڵ ئاسا، سەبارەت بەچەمکی سیکۆلاریزم دروست کردووە، هەرگیز، سیکۆلاریزم نە ئیلحاد و بێ باوەڕییەو نەکۆمۆنیست بوون و نەمانای دژایەتی کردنی ئایینیشە. نەخێر، ئەوە ڕاست نییە و سیکۆلاریزم دژایەتی ئایین ناکات، بە پێچەوانەوە ڕێز لەئایینەکان دەگرێت، سیکۆلاریزم دەڵێت:
ئەقیدەو ئایینت، مەزهەب و دیدە نیگات، ڕەنگ و ڕەگەزت، ئیتن و نەتەوەت، هەرچییەکە، ئەوە پرسێکی تایبەت بەخۆت و کێشەی خۆتە، تۆ لەدەوڵەتی سیکۆلاریزم دا، تەنها مرۆق بە و بەس، لێرە تەنها مرۆق بوون پیرۆز و پێوەره و هەر مرۆڤیش کابە و سەنتەره، سیکۆلاریزم پێت دەڵێت: تەنها دەمارگیر و ڕاسیزم و فاشیست و تیرۆرست و فەندەمەنتالیست مەبە، ئایین مەکە بە هەڕەشە بەسەر ژیانی ئەوانیتر و ئازادی مرۆڤەکانی پێ لەقاڵب مەدە. بودا وتەنی تۆ ئازادی بەردیش بپەرستێیت، وەلێ ئەو بەردە لەئازادی من، لەژیان و کەرامەت و کەسایەتی من، لەحەز و هەڵبژارن و مافەکانی من مەگرە.
لەدەوڵەتە سیکۆلاریستەکان ئازادی ئایینی زۆر زیاترە، لەو دەوڵەتانەی ئیسلامی و مەزهەبی و سیوکراتین، بۆ ئەوەش بەراورد و سەیرێکی وڵاتانی سیکۆلاریستی خۆرئاواو، وڵاتانی تری ناخۆرئاوایی و خۆرهەڵاتی سیستەمی ئیسلامی و ئایینی و مەزهەبی لەنموونەی: سعودیە، ئەفگانستان و، ئێرانیش بکە، کەواتە هەندەی لەناو سیستەمێکی سیکۆلاریزم دا، ئایینەکان ڕێزیان لێ دەگیرێت و جیاوازییەکان قبوڵ دەکرێن و تاک کەسایەتی و، مرۆق ماف و ئازادییەکانی، شکۆ و خواستەکانی دەستەبەر و پارێزراوە، سەتا یەک، لەناو سیستەمێکی ئایینی و مەزهەبی، ئەوە بوونی نییە.

گەورەیی و زەروری بوونی سیکۆلاریزمیش بۆ دەوڵەت، لەمێژە بە واقیعی و پراکتیکی و ئەزموون بۆ هەموان، سەلمێندراوەو ڕۆشن بووەتەوە، سەیرکە، هەموان، تەنانەت ئەو ئیسلامگەراو فێندەمێنتالیستگەرایانەش، کاتێک لێیان دەقەومێت، یان، بەهۆی کێشەی ئابووری و هەژارییەوە، یان، بەهۆی کێشەی ئەخلاقی و ئەمنی و تێوەگڵان لەکاری تیرۆرستیی□وە، یان بەهۆی نەبوونی ئازادیی□وە، وەک خۆیان دەیڵێن، یان، بەهۆی ناکۆکی و جەنگی مەزهەبی و ئایینیی□وە، ئەو جەنگ و ناکۆکیی□ی خۆیان لێی بەرپرسن و فتیلەی ئاگرەکەیان داگیرساندووە، ناچار دەبن و وڵاتە ڕۆژهەڵاتیی□کان، وڵاتە مەزهەبی و دەوڵەتە مەزهەبی و سیستەمە سیوکراتیی□کان ج□ ب□□□□ن، لە ئەفگانستان، ناڕۆن ب□ سوودان ، ل□ سعودیا، ناڕۆن بۆ ئێران، لەژێر دەسەڵاتی تال□یبان، ناچنە ناو دەوڵەتی ئیسلامی و ژێر هەژموونی دەسەڵاتی داعش، بەڵکو ڕێگای وڵاتە سیکۆلاریستەکان دەگرنە ب□ر، ل□بەردەم سنووری قاپی دەوڵەتە سیکۆلاریستەکان دەوەستن و داوای ورگرتن و مافی مانەوەو وڵاتی نامە دەکەن، دوایش، کە دەوڵەتە سیکۆلاریستەکانی خۆرئاوا، لەخۆیان گرتن و باوەشی ناز و عەیش و نۆشی سیکۆلاریزمیان بۆکردنەوە و ژیانیان بۆ دابین کردن، غەرقی سۆشیاڵیان کردن، ئیدی ئەو نەزان و دەمارگیر و مەزهەبی و ئایدیۆلۆژیستانە، زۆر سپڵەو بێ ئەمەک دەردەچن، لەجیاتی ئەوەی سوپاسیان بکەن، کە ئەو بەهەشتەی لەئاسمان و خەیاڵیاندا بۆی دەگەڕان، لەواقیع سیکۆلاریزم پێی بەخەشین، دێن و دەکەونە لۆمەکردنی سیکۆلاریزم و قسە بە ئازادی مر□ق و مافەکانی ژن و ژینگە دۆستی و ئاژەڵ دۆستی و دار و بەرد دۆستی و و□اتانی سیکۆلاریست دەڵێن و زۆرجار پەنا دەبەنە بەرکاری توندو تیژی و هانی دەمارگیری ئایینی و دووبەرەکی مەزهەبی و ڕقی ئایدیۆیۆلۆژی و داخرانی کولتووری و کاری ت□ک□د□رانە دەدەن و هەوڵی ناشرینکردن و نابووتکردنی ئەو کلتووە جوانەی پێکەوەژیانی وڵاتانی سیکۆلاریزم دەدەن و دژی پلورالیەت و فرەیی و دەوەستنەوەو لەناو جەرگەی دەوڵەتە سیکۆلایستەکان، خۆیان لەوان جیادەکەنەوەو هەوڵی دروست کردنی دەوڵەت لەناو دەوڵەت دەدەن!